

KOVID-19 SÜRECİNDE BİRLEŞİK KRALLIK'TAKİ EĞİTİME GENEL BİR BAKIŞ

An Overview Of Education In The Uk In The Covid-19 Process

Mehmet TOYRAN

Beyoğlu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İstanbul, Türkiye

ORCID ID: 0000-0001-5685-592X

Cite As: Toyran, M. (2021). "Kovid-19 Sürecinde Birleşik Krallık'taki Eğitime Genel Bir Bakış", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(51): 2572-2580

ÖZET

Kovid-19 salgını, hayatın birçok alanını olduğu gibi eğitimi de etkilemiştir. Salgın sebebiyle dünyanın pek çok ülkesinde yüz yüze eğitime ara verilmiş, eğitim-öğretim faaliyetleri uzaktan yürütülmeye çalışılmıştır. Birleşik Krallık'ta da salgının ilk günlerinde yüz yüze eğitime devam edilmek istense de ilki 20 Mart 2020, ikincisi 13 Aralık 2020 tarihlerinde olmak üzere iki defa uzaktan eğitime geçilmiştir. Uzaktan eğitim, Birleşik Krallık'ta eğitimden önemli miktarda gelir elde eden üniversiteler ve özel okulları derinden etkilemiştir. Bu kurumlar, bir yandan öğrenci kaybetmemek için uzaktan eğitime uyum sağlamaya çalışırken bir yandan da salgının yarattığı ekonomik zorluklarla mücadele edebilmek adına devletten destek talep etmişlerdir. Devlet okulları ise salgına tamamıyla hazırlıksız yakalanmıştır.

Birleşik Krallık'ta 20 Mart'taki ilk kapanmadan sonra uzaktan eğitim faaliyetleri, alt yapı eksikliği ve çocuk koruma programının çok sıkı uygulanmasından dolayı sadece ödevlendirme yoluyla yapılabilmektedir. 13 Aralık'taki ikinci kapanmaya daha hazırlıklı giren okullar, ders programına uygun şekilde canlı dersler yapabilmektedirler. Bu canlı derslerde çocukların ses ve görüntüsünün kullanılmadığı bir sistem uygulanarak ilk kapanmadaki güvenlikle ilgili birtakım endişeler giderilmek istenmiştir.

Eğitim uygulamalarının okuldan okula ve bölgeden bölgeye değiştiği Birleşik Krallık, bu yönü ile salgın döneminde okulların eğitim durumları ve tercihleri ile ilgili önemli bir tecrübe edinmiştir. Ülkede denenen çeşitli uygulamalar ve bu uygulamalara gelen tepkiler, insanlığın salgın esnasında eğitim alanındaki mücadelesini ortaya koymaktadır. Çalışmada Kovid-19 salgını sürecinde Birleşik Krallık'taki üniversiteler, devlet okulları ve özel okullarının genel durumu ortaya konulmuştur. Ayrıca salgın döneminde öğrencilerin, eğitimcilerin, ailelerin ve eğitim/öğretim kurumlarının salgının oluşturduğu kısıtlılığa karşı reaksiyonları da parlamento raporları, HESA ve The Sutton Trust gibi veri analiz merkezlerinin raporlarından hareketle betimlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, Eğitim, Salgın

ABSTRACT

The Covid-19 outbreak has affected education as well as many areas of life. Face-to-face education was suspended in many countries of the world due to the epidemic, and education and training activities were tried to be carried out remotely. In the United Kingdom, it was desired to continue face-to-face training in the first days of the epidemic but distance education was initiated twice, the first on March 20, 2020, and the second on December 13, 2020. Distance education has deeply affected universities and private schools in the UK, which generate significant income from education. These institutions, on the one hand, tried to adapt to distance education in order not to lose students, on the other hand, they requested support from the government in order to combat the economic difficulties caused by the epidemic. Public schools, on the other hand, were caught completely unprepared for the epidemic.

After the first closure in the UK on 20 March, distance education activities could only be done through homework due to the lack of infrastructure and the strict implementation of the child protection program. The schools, which entered more prepared for the second closure on December 13, were able to conduct live lessons in accordance with the curriculum. In these live lessons, a system in which the sound and image of the children are not used was applied, and some concerns about the security at the first shutdown were aimed to be eliminated.

The United Kingdom, where educational practices vary from school to school and from region to region, has gained an important experience regarding the educational status and preferences of schools during the epidemic period. Various practices tried in the country and the reactions to these practices reveal the struggle of humanity in the field of education during the epidemic. In the study, the general situation of universities, public schools and private schools in the UK during the Kovid-19 outbreak was revealed. In addition, the reactions of students, educators, families and education, training institutions to the constraints caused by the epidemic during the epidemic period were also described based on the reports of data analysis centers such as parliament reports, HESA and The Sutton Trust.

Keywords: United Kingdom, Education, Epidemic

1. GİRİŞ

2019'un Aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan ölümcül Kovid-19 virüsü, kısa sürede bütün dünyayı etkisi altına almış, 2021 Mart ayı itibariyle yaklaşık üç milyon kişi bu virüs sebebiyle hayatını kaybetmiştir. Salgınla beraber hayatın akışı ve ritmi tüm dünyada değişmiştir (Zhao, 2020, 5). Salgın, hayatın bütün alanlarını olduğu gibi eğitimi de derinden etkilemiştir. Salgının etkisini azaltmak için sokağa çıkma yasakları, karantina, sosyal mesafe, maske, aşı gibi uygulamalarla önlemler alınmaya çalışılmıştır. Bu önlemler bağlamında insandan insana temasın olabileceği yerler kapatılmış, okullar ve üniversiteler de bu

kapsama dâhil edilmiştir (Bozkurt vd., 2020; Bozkurt ve Sharma, 2020; Doghonadze vd., 2020; Gupta & Goplani, 2020). Yüz yüze eğitime ara verilmesi ile yaklaşık 1,6 milyar öğrencinin eğitimi kesintiye uğramıştır. Bu sayı dünyadaki tüm eğitim düzeylerindeki öğrenci sayısının yaklaşık yarısına tekabül etmektedir (UNESCO, 2020a; UNICEF, 2020). Oxford (1096), Cambridge (1209), Edinburg (1583) gibi köklü ve başarılı üniversitelere; Eton (1440), Harrow (1572), Westminster (1541), Highgate (1565) gibi dünyaca ünlü özel okullara sahip olan ve eğitim yoluyla önemli gelir elde eden Birleşik Krallık da salgın sürecinden fazlasıyla etkilenmiştir. Temel bir insan hakkı olan eğitimde (UN, 1984) salgın sebebiyle ortaya çıkan aksaklıkları telafi etmek adına, pek çok kurum uzaktan eğitimi gündemine almaya başlamıştır. Alt yapı ve donanım açısından salgına hazırlıksız yakalanan Birleşik Krallık'taki okullarda yerinden yönetim anlayışının getirdiği esneklik sayesinde uzaktan eğitime aşamalı olarak 20 Mart 2020 tarihinden itibaren başlanabilmektedir.

Birleşik Krallık'taki ülkeler (İngiltere, Galler, İskoçya, Kuzey İrlanda) salgına diğer Avrupa ülkelerinden daha geç tepki vermişlerdir. Kovid-19 salgını bütün dünyayı sararken İngiltere Başbakanı Boris Johnson, ülke olarak "sürü bağışıklığı" denilen sistemi benimseyeceklerini ilan etmiştir. Ancak Toplum Sağlığı Genel Müdürü Paul Cosford'un 2 Mart'ta İngiltere'de virüsün yayılmasının artık "büyük olasılık" olduğunu vurgulaması, Imperial College London'daki istatistiksel epidemiyoloji profesörü Christl Donnelly'nin bazı senaryolarda birtakım üniversitelerin bir süre için kapanması gerekebileceğine dair açıklamalar yapması salgın tedbirlerinin gözden geçirilmesine neden olmuştur. Hükûmetin politikalarına karşı giderek artan kamuoyu baskısı, sürü bağışıklığı kararı konusunda hükûmete geri adım attırmıştır. "Bir yıl eğitim yapmamak, yüz yılımıza mal olabilir." gibi iddialı cümlelere rağmen salgının artan etkisi, ülkedeki eğitim-öğretim faaliyetlerini de farklı bir boyuta taşımıştır.

Birleşik Krallık'ta 20 Mart 2020'de kapanan devlet okulları; korunmaya muhtaç çocuklara, sağlık ve sosyal hizmetler gibi hayati işlerde (key workers) çalışan velilerin çocuklarına hizmet vermeye devam etmiştir. Diğer öğrenciler için çevrim içi eğitim, ilk etapta canlı dersler şeklinde değil *Google Classroom*, *Microsoft Teams*, *Showmyhomework*, *Web tv* gibi programlar üzerinden ve okulların kendi ödevlendirme metotlarıyla devam ettirilmiştir. Salgın sebebiyle ülke genelindeki lise bitirme sınavları olan GCSE (General Certificate of Secondary Education) ve üniversiteye giriş sınavları olan A Level (Advanced Level) gibi önemli sınavlar da iptal edilmiş; 2020 yılı için öğrenci notlarını değerlendirmede öğretmen kanaatlerinin ve okul değerlendirmelerinin esas alınacağı ilan edilmiştir. Özellikle üniversiteye girişte geçerli olan A Level sınav notlarının bu şekilde verilmesi, üniversitelerde ve kamuoyunda pek çok açıdan tartışmaya sebep olmuştur. Sınav notlarının düşük olduğunu söyleyen öğrencilerin itirazları karşılık bulmuş, okullar da öğrenci notlarını tekrar değerlendirmeye almak ve nihayetinde notları yükseltmek durumunda kalmıştır. Eğitim Bakanlığı bu gelişmeler üzerine sınavlarla ilgili kararları güncellemiş ve 2021 yılı için sadece öğretmen değerlendirmelerinin esas alınacağını açıklamıştır.

Birleşik Krallık'ta bölgesel karantina dönemlerinde bile okulların açık tutulmasının yolları aranmıştır. Bunun bir sonucu olarak 3 Eylül'de yüz yüze eğitime başlanmış, ancak Kovid-19'un ikinci dalgası ile beraber 13 Aralık'ta yeniden uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu süreçte hazırlıklarını tamamlayan okullar, canlı ders uygulamasına geçmiştir. Çocuk koruma (child protection) kurallarının çok sıkı olduğu ülkede birçok okul, canlı derslerde öğrencilerin seslerini ve görüntülerini kullanmalarını yasaklamıştır. Bununla birlikte Birleşik Krallık'taki canlı ders uygulamaları, okuldan okula farklılık göstermektedir.

Devletin resmî eğitim platformu olan "BBC bite size" da (<https://www.bbc.co.uk>) salgın sürecinde eğitim içerikleri zenginleştirilmiştir. 8 Mart 2021'de aşılamanın yaygınlaşması ve vaka sayılarının azalması sebebiyle ülke genelindeki devlet okulları bütün öğrencilere yeniden açılmıştır. Öğrencilere rutin testlerin uygulandığı okullarda eğitim-öğretim faaliyetleri kaldığı yerden yüz yüze sürmektedir. Üniversiteler ve özel okullar da kendi ilke ve kararları doğrultusunda eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

Salgın süreci, tüm dünyada olduğu gibi Birleşik Krallık'taki eğitimi sosyal, ekonomik, psikolojik vb. yönlerden derinden etkilemiştir. Süreçteki metot ve uygulamalar diğer ülkelerle kıyaslandığında Birleşik Krallık örneğinin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

2. ÇALIŞMANIN AMACI

Kovid-19'u anlamak ve salgına çözüm üretebilmek için özellikle sağlık alanında hızlı çalışmalar yapılmasına karşın eğitim alanında yeterli düzeyde önlemler alınamamıştır (Dehghanbanadaki vd., 2020; Hossain, 2020). Bu çalışma, "Kovid-19 salgınının Birleşik Krallık'taki eğitim kurumlarına yansımaları nasıl olmuştur?"

problem cümlesi üzerine inşa edilmiş olup salgın sürecinde eğitim kurumlarının uygulamalarını ortaya çıkan raporlar doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

3. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

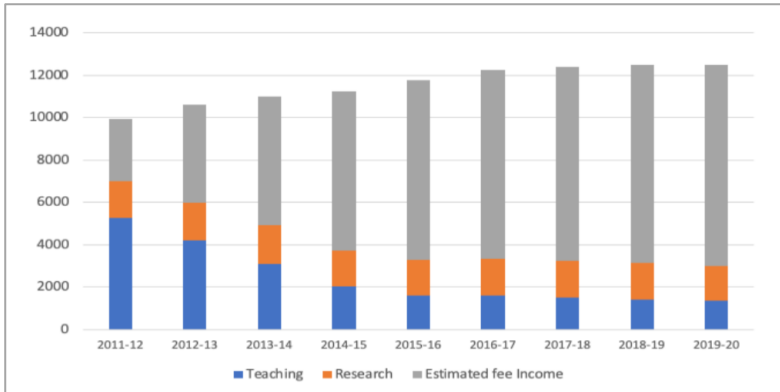
Çalışmanın verileri, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma kapsamında parlamento ve özel kurumlar (HESA, Sutton Trust vb.) tarafından yayımlanan raporlar incelenmiş; günlük haber siteleri ve gazetelerden yararlanılmıştır. Ayrıca bir uygulayıcı olarak salgın sırasında yapılan gözlem notları da kullanılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Kovid-19 Sürecinde Birleşik Krallık'taki Üniversiteler

Birleşik Krallık'taki üniversiteler ve üniversite statüsündeki enstitüler, ülkenin en önemli gelir kaynaklarıdır. Ülkede, aralarında 8'i dünyanın en iyi 100 (Oxford, Cambridge, Imperial College, UCL, Edinburg, Manchester, Kings College London, London Schools of Economics) ve 88'i de dünyanın en iyi 1000 üniversitesi arasında yer alan toplam 130 üniversite bulunmaktadır (<https://www.topuniversities.com>, erişim tarihi: 24.03.2021). 36 enstitü de üniversite statüsünde hizmet vermektedir.

1988'e kadar yerel yönetimlerin idaresi altında olan yükseköğretim kurumları, 1988 eğitim hareketiyle özerk bir yapıya kavuşmuşlardır (İmamoğlu, Kalemolu 2004, 38). Bu kurumlar arasında az sayıda, devlet yardımı almayan özel üniversite (Regent's University, Richmond University, Buckingham University vb.) olsa da Birleşik Krallık'ta yükseköğretim kurumları devlet yardımı ile hizmet vermektedir. Ayrıca üniversiteler devlet yardımlarının yanı sıra araştırmalar, yayınlar, bağışlar ve işletmelerden de gelir etmektedirler. Ancak bu kurumların asıl gelir kaynağı öğrencilerden alınan öğrenim ücretleridir. Dolton (2020), son 10 yılda üniversitelerin gelir kalemlerinin önemli ölçüde değiştiğini, 2010 yılına kadar üniversitelerin %50 oranında merkezî hükümet tarafından fonlandığını ancak bu oranın günümüzde %25'lere kadar düştüğünü ifade etmektedir. Gelir kalemlerinde yaşanan bu değişimler, hem uluslararası hem de yerli öğrenci sayılarının üniversiteler açısından daha önemli hale getirmiştir.

Şekil 1. Birleşik Krallık'taki üniversitelerin yıllara göre gelir tablosu

Kaynak: House of Commons Briefing Paper 7393

Birleşik Krallık'taki üniversitelerin istatistiklerini yayımlayan HESA (Higher Education Student Statistic) verilerine göre lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin sayısı her yıl artmaktadır. Ülkedeki üniversite öğrencilerinin bir milyondan fazlasını uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Salgının ortaya çıktığı ülke olan Çin, 120 binden fazla öğrenciyle bu tabloda ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'den de 4100 öğrenci Birleşik Krallık'taki üniversitelerde eğitim görmektedir. 2018'de Migration Advisory Committee tarafından yayımlanan "*Uluslararası Öğrencilerin Birleşik Krallık'a Etkileri*" adlı rapora göre uluslararası öğrencilerin Birleşik Krallık'a ekonomik katkısı yıllık 20 milyar sterlinden fazladır. Buna yerli öğrenciler de eklendiğinde toplam gelirin 40 milyar sterlinin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Birleşik Krallık'taki uluslararası öğrencilerin ekonomiye katkıları

Region/nation	Net economic contribution from international students (£ billion)
London	4.64
South East	2.44
West Midlands	1.95
North West	1.91
Yorkshire and the Humber	1.59
East of England	1.34
East Midlands	1.28
South West	1.21
North East	0.98
Scotland	1.94
Wales	0.90
Northern Ireland	0.17
Total	20.34

Kaynak: <https://www.hesa.ac.uk/>

Kovid-19 salgını Birleşik Krallık'ı da etkilemiş, ülke ekonomisi bu süreçte yaklaşık %10 oranında daralmıştır (<https://www.reuters.com/article/uk-health-coronavirus-britain-economy-idUSKBN2AC0KQ>). Ekonomi Bakanı Rishi Sunak, 3 Mart 2021'deki bütçe konuşmasında, salgının bütün dünya ekonomilerinde şok etkisi yarattığını, bunun 2. Dünya Savaşı'ndan beri görülen en büyük buhran olduğunu ifade etmiştir (<https://voxeu.org/article> erişim tarihi: 21.03.2021). Bu buhranın etkileri, Birleşik Krallık'taki üniversitelerde de derinden hissedilmektedir. Yükseköğretime dair raporlar yayımlayan parlamentonun yayın organı House of Common Library, 8 Şubat 2021'de yayımlanan raporda, salgın sürecine dair önemli tespitlerde bulunmuştur. Raporda, genelde uluslararası öğrencilerin kaybına odaklanıldığı, ancak yerli öğrencilerden elde edilen gelir kalemlerinde de ciddi oranda kaybın olduğu, salgın sebebiyle bilimsel araştırma ve yayınlarda önemli bir düşüş yaşandığı; konaklama, yemek ve konferanslardan edinilen gelirlerin de ciddi oranda düştüğü ifade edilmiştir (Briefing paper: Number 8954, 8 February 2021). Brackley (2020) de salgın sebebiyle 30-50 civarındaki üniversitenin iflas tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceğini ifade etmiştir. Ekonomik Araştırmalar Enstitüsünün (Institute for Fiscal Studies) raporunda da, salgının üniversite sektörü açısından zararının yaklaşık 11 milyar sterlin olduğu söylenmektedir. Raporda ayrıca Kovid-19 krizinin İngiltere yükseköğretim sektörü için önemli bir finansal risk oluşturduğu ve kurtarma paketi olmadan üniversitelerin iflas riski altında olacağı ifade edilmiştir. Aslında hükümet 4 Mayıs 2020'de üniversiteler için destek paketi açıklamıştır. Ancak bu paket, ekonomik kayıpları karşılamaktan çok uzak olduğu gerekçesiyle üniversite temsilcileri tarafından şiddetle eleştirilmiştir. Üniversiteler ve kolejler sendikası (UCU) Genel Sekreteri Jo Grady, hükümetin üniversitelere destek sağlama girişimlerini takdir ettiklerini ama açıklanan paketin öğrencilerin, personelin ve üniversitelerin ihtiyaçlarını giderecek düzeyde olmadığını ifade etmiştir (UCU, 4 Mayıs 2020). Çareyi uzaktan eğitim alt yapısını güçlendirmekte bulan üniversiteler, bu alanda önemli yatırımlar yaparak öğrencileri kaybetmemenin mücadelesini vermişlerdir.

Tablo 2. Birleşik Krallık'taki Üniversite Öğrencisi Sayıları

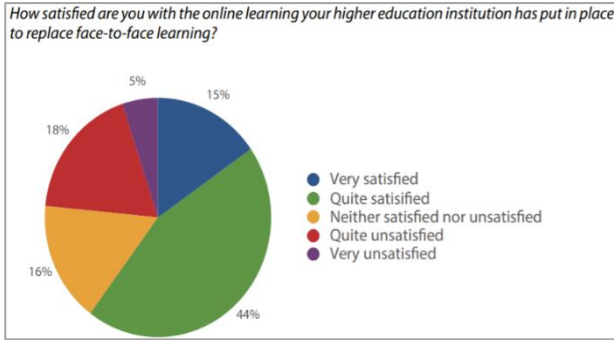
	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Postgraduate					
Doctorate research	98,525	100,085	100,430	102,030	101,350
Other postgraduate research	14,615	12,435	11,325	10,950	9,325
Total postgraduate research	113,145	112,520	111,755	112,985	110,675
Masters taught	293,915	320,720	345,955	367,450	411,500
Postgraduate Certificate in Education	26,015	24,030	24,960	26,365	25,890
Other postgraduate taught	98,185	101,135	99,790	96,210	94,845
Total postgraduate taught	418,115	445,885	470,705	490,025	532,235
Total postgraduate	531,255	558,410	582,460	603,005	642,915
Undergraduate					
First degree	1,596,100	1,630,790	1,657,145	1,690,335	1,734,775
Foundation degree	40,605	38,100	35,055	33,645	31,520
HNC/HND	32,050	29,350	28,240	23,625	20,985
Professional Graduate Certificate in Education	2,030	1,730	1,440	1,160	1,000
Other undergraduate	130,780	118,600	111,320	105,380	101,185
Total other undergraduate	205,465	187,775	176,055	163,805	154,695
Total undergraduate	1,801,570	1,818,565	1,833,205	1,854,140	1,889,475
Total	2,332,825	2,376,975	2,415,660	2,457,150	2,532,385

Kaynak: www.hesa.ac.uk/data-and-analysis/sb258/figure-3

Birleşik Krallık'ta salgın sonrası alternatif eğitim seçenekleri ilk olarak üniversitelerde gündeme gelmiştir. Salgının ülkede hızla yayılmasıyla Loughborough, Durham, Manchester Metropolitan, London School of Economics, Cambridge gibi bazı üniversiteler, yalnızca çevrim içi eğitim verilirken bazı üniversitelerde uzaktan ve yüz yüze eğitim seçeneklerini birlikte sunan "harmanlanmış" bir model tercih edilmiştir (www.prospects.ac.uk erişim tarihi: 21 Mart 2021). Salgının ikinci dalgasının başlaması, uçuşların

durdurulması ve şartların ağırlaşmasıyla birlikte bütün üniversiteler uzaktan eğitime geçmiştir. Hükümet 8 Mart 2021'de ilk ve orta öğretim okullarını yeniden açınca üniversiteler de uzaktan sürdürdükleri eğitim faaliyetlerini, yüz yüze veya harmanlanmış eğitim biçimine dönüştürmüştür. 2021 Eylül itibarıyla yüz yüze eğitime geçmeyi planlayan üniversiteler için uzaktan eğitim de artık seçeneklerden biri olarak yüksek sesle dillendirilmeye başlanmıştır. Yapılan bazı anketler de öğrencilerin bu yönde bir beklentileri olduğunu ortaya koymaktadır. Birleşik Krallık'taki üniversiteler üzerine çalışan düşünce kuruluşu HEPI (Higher Education Policy Institute) tarafından yayımlanan anketinde üniversite öğrencilerinin %59'u çevrim içi (online) eğitimden memnun olduklarını, derslerin böyle devam etmesinde herhangi bir sakınca görmediklerini ifade etmiştir.

Şekil 2. Birleşik Krallık'taki öğrencilerin online eğitim memnuniyet anketi

Kaynak: <https://www.hepi.ac.uk/wp-content/uploads/2020/12/HEPI-Policy-Note-27-Students-views-on-the-impact-of-Coronavirus-on-their-higher-education-experience-in-2020-21-FINAL.pdf>

4.2. Kovid-19 Sürecinde Birleşik Krallık'taki Devlet Okulları

Tablo 3. Birleşik Krallık'taki Devlet Okullarında Okul Ve Öğrenci Sayıları

Birleşik Krallık'taki Devlet Okulları (2019-2020)		
Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı
Okul öncesi	389	42.110
İlkokul (Primary) (1-6. sınıflar)	16.786	4.714.772
Ortaöğretim (Secondary) (7-11 sınıflar)	3456	3.409.277
Özel eğitim okulları	993	128.146
Toplam	21.624	8.294.305

Kaynak: <https://www.gov.uk/>

Birleşik Krallık'ta 11 yıl olan zorunlu eğitim, 5-16 yaş arasındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu eğitimin ilk altı yılı birinci kademe (Primary School), ikinci beş yılı ise ikinci kademe (Secondary School) olarak adlandırılır. Birinci kademe kendi içinde iki kısma ayrılır: Key Stage 1 (ilkokul 1 ve 2. sınıflar), Key Stage 2 (İlkokul 3, 4, 5 ve 6. sınıflar). İkinci kademe de kendi için de ikiye ayrılır: Key Stage 3 (Ortaokul 7, 8 ve 9. sınıflar), Key Stage 4 (Lise 10 ve 11. sınıflar). Yani Birleşik Krallık'ın zorunlu eğitim sisteminde dört temel aşamanın bulunmaktadır. Bu sistemde, her bir aşamanın sonunda genel değerlendirme sınavları olan SAT sınavları (Standart Assessment Tests) yapılmaktadır. Key Stage 4 sonunda ise lise bitirme sertifika sınavları olan GCSE (General Certificate of Secondary Education) yapılmaktadır. Mathews (1985)'a göre GCSE sınavları, öğrencilerin meslek seçimlerini belirleyen, seçecekleri derslerle ilgili uzmanlaşmaya imkân tanıyan sertifika sisteminin ilk aşamasını oluşturmaktadır. 11 yıllık zorunlu eğitimden sonra eğitim hayatına devam etmek isteyen öğrenciler, A Level (Advanced level) denilen sertifika programına dâhil olmaktadır. Öğrenciler, iki yıl süren bu programdaki notları sayesinde üniversitelere girebilmektedir. Yani üniversite öncesi dönemde 11 senesi zorunlu 2 senesi isteğe bağlı toplam 13 yıllık bir eğitim süreci söz konusudur.

Tablo 4. Birleşik Krallık'taki Temel Eğitim Aşamaları

KEY STAGE 1	5-7 YAŞ	INFANT SCHOOL (PRIMARY)
KEY STAGE 2	7-11 YAŞ	JUNIOR SCHOOL (PRIMARY)
KEY STAGE 3	11-14 YAŞ	SECONDARY SCHOOL
KEY STAGE 4	14-16 YAŞ	SECONDARY SCHOOL

Birleşik Krallık'ta salgının başlarında eğitim-öğretim faaliyetlerinden taviz verilmeyeceği konuşulsa da artan kamuoyu baskısı nedeniyle ilk olarak 20 Mart 2020 tarihinde okulların kapatılmasına karar verilmiştir. Ebeveynleri hayati işlerde çalışan çocuklar ve bakıma muhtaç çocuklar, bu uygulamadan muaf tutulmuştur. Bu durumda olan öğrenciler için okullarda özel programlar hazırlanmış; bu öğrencilerin görevli öğretmenler

nezaretinde eğitim almaları sağlanmıştır. 1 Haziran'da bazı küçük gruplar (kreş, resepsiyon, 1 ve 6. sınıflar), 15 Haziran'dan itibaren de 10. ve 12. sınıflar yeniden yüz yüze eğitime başlamıştır (DfE 2020a). Yaz tatili sonrasında ülkede hızla artan vaka ve ölüm sayılarına rağmen 3 Eylül'de bütün seviyelerdeki öğrenciler, sınıf seviyelerine göre ayrılmış gruplardan (bubbles) çıkmamak ve sosyal mesafe, maske, temizlik gibi kurallara uymak kaydıyla okullarına dönmüştür. Okulların ve öğrencilerin salgın sürecinde uyması gereken genel kurallara dair hükümet tarafından geniş kapsamlı bir yönerge yayımlanmıştır. (<https://www.gov.uk/government/collections/guidance-for-schools-coronavirus-covid-19>, erişim tarihi: 26.03.2021). Bu süreçte sadece temel derslere devam edilmiş, eğitim sisteminin önemli bir parçası olan ders dışı eğitim faaliyetleri (after school club) ise yapılmamıştır.

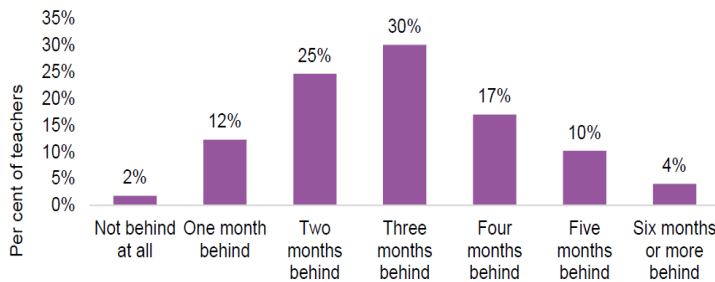
Tablo 5. Mart ve Eylül 2020'de Birleşik Krallık'taki toplam vaka ve ölüm sayıları

United Kingdom (14,19,20)	24 March 2020	20 March 2020*	1 September
		3612 cases	337,168 cases
		186 deaths	41,504 deaths

Birleşik Krallık'taki okullar, salgının ikinci dalgası ile beraber 13 Aralık 2020'de yeniden kapatılmıştır. 8 Mart 2021'de aşılamanın yaygınlaşması, vaka sayılarının azalması gibi sebepler göz önünde tutularak ülke genelindeki bütün devlet okulları yeniden yüz yüze eğitime başlamıştır. 2021 yılı Mart ayı itibarı ile öğrencilere rutin tarama testlerinin uygulandığı okullarda eğitim-öğretim faaliyetleri yüz yüze devam etmektedir.

Birleşik Krallık'ta 20 Mart 2020 tarihindeki ilk kapanmaya hükümet ve okullar hazırlıksız yakalanmıştır. Yerinden yönetim anlayışının bir gereği olarak normal şartlarda daha hızlı kararlar alabilen belediyeler ve okul idareleri, ülkedeki çocuk koruma (child protection) kurallarının çok sıkı olması sebebiyle canlı dersler konusunda merkezi yönetimin kararlarını beklemek durumunda kalmışlardır. Canlı derslerde kullanılan programların güvenlik tehdidi yaratabileceği düşüncesi kamuoyunda tartışma konusu olmuş, bazı programların derslerde kullanılmaması tavsiye edilmiştir. Ulusal Eğitim Sendikası Genel Sekreteri Mary Bousted 4 Nisan 2020'de, çevrim içi derslerin minimumda tutulması gerektiğini söylemiş; öğretmen ve öğrencilerin çevrim içi kaynaklarla tam zamanlı çalışmalarının sağlıklı olmadığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra güvenlik açığı oluşturabilecek "zoom" gibi programların da canlı derslerde kesinlikle kullanılmaması gerektiğini ifade etmiştir (<https://schoolsweek.co.uk/coronavirus-teachers-warned-against-live-streaming-lessons/> erişim tarihi: 26.03.2021).

Birleşik Krallık'ta çevrim içi derslerin sakıncaları düşünülerek ilk uzaktan eğitim faaliyetleri ödevlendirme yolu ile yapılmıştır. Bu dönemde ödevlendirme için *Googleclassrom*, *Showmyhomework*, *Microsoftteams*, *Adobe Connect* gibi uygulamalar kullanılmıştır. Devletin resmî eğitim kanalı olan "BBC Bite Size" da bu süreçte alternatif eğitim seçenekleri sunmak için ders içeriklerini zenginleştirmiştir. Alınan tüm tedbirlere rağmen ilk kapanma sürecinde öğrencilerin %40'ı öğretmenleriyle hiç bağlantı kuramamıştır. University College London (UCL)'in araştırmasına göre de Birleşik Krallık'taki yaklaşık 2 milyon öğrenci, ödevlerini ya hiç yapmamış ya da günde bir saatten daha az zamanını ödevlerine ayırmıştır (<https://www.theguardian.com/education/2020/jun/15/2m-children-in-uk-have-done-almost-no-school-work-in-lockdown>, erişim tarihi: 26.03.2021). Verilerden de anlaşılacağı üzere Birleşik Krallık'taki ilk kapanmada uzaktan eğitim faaliyetlerinden beklenen verim alınamamıştır. Nitekim National Foundation For Educational Research (NFER) tarafından 2020 Haziran ayında 1782 öğretmenle yapılan ankette öğretmenlerin %92'si Kovid-19 sürecinde öğrencilerin müfredatın çok gerisinde kaldıklarını ifade etmiştir. Bu durumun farkında olan hükümet yetkilileri öğrencilerin müfredattan geri kalmaması için ellerindeki her imkânı kullanacaklarını, gerekirse yaz tatilinde de okulların çocuklar için açık olacağını ifade etmişlerdir.

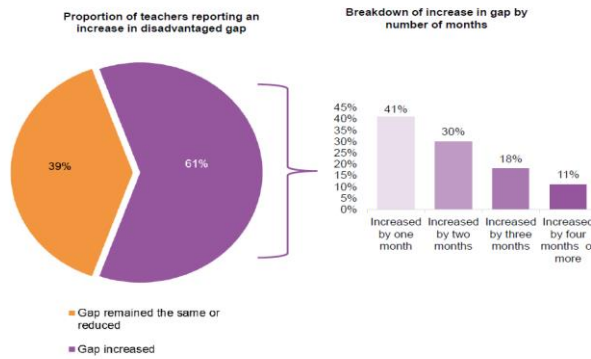
Source: NFER survey of 1782 classroom teachers: 1489 teachers gave at least one response.

Şekil 3. Öğretmenlerin online eğitim hakkındaki görüşleri, kaynak: NFER, Eylül 2020

3 Eylül'de yeniden yüz yüze eğitime başlayan okullar, 13 Aralık 2020 tarihinde tekrar kapanmıştır. İkinci kapanmada hükümetin ve okulların daha hazırlıklı oldukları görülmüştür. Uygulamaları okuldan okula değişmekle beraber uzaktan eğitim, haftalık ders programlarına uygun olarak canlı dersler şeklinde yapılmaya başlanmıştır. Ödevlendirmeler de aynı uygulamalar üzerinden sürdürülmüştür. *Google Meets*, *Microsoft Teams*, *Adobe Connect*, *Web tv* gibi platformların kullanıldığı canlı ders uygulamalarında, öğrencilerin kamera ve mikrofonlarını kapatmaları istenmiştir. Öğrencilerin derse katılımları ise uygulamanın sohbet kısmı aracılığıyla sağlanmaya çalışılmıştır.

Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi Birleşik Krallık'ta da dezavantajlı bölgelerde yaşayan, internet erişiminde sıkıntılar yaşayan ve gerekli teknolojik donanıma sahip olmayan öğrencilerle diğer öğrenciler arasındaki makas açılmıştır. Birleşik Krallık'ta uzaktan eğitim sürecinin dezavantajlı öğrenciler ile diğer öğrenciler arasındaki uçurumu artıracığına yönelik çalışmalar da yapılmış ve bu konuda hükümet de uyarılmıştır (Montacute, 2020). Nitekim yapılan araştırmalar; ekonomik, sosyal vb. yönlerden dezavantajlı öğrencilerle diğer öğrenciler arasındaki uçurumun arttığını göstermektedir.

Figure 3: The increase in the learning gap between disadvantaged pupils and their peers

Source: NFER survey of 1782 classroom teachers: 841 teachers responded.

Şekil 4. Dezavantajlı öğrenciler ve diğer öğrenciler arasındaki fark tablosu

Kaynak: NEFR

Birleşik Krallık'ta uzaktan eğitim başlığı altında en çok tartışılan konulardan bir diğeri de sınavlar olmuştur. 18 Mart 2020 tarihinde, merkezî olan lise bitirme sınavları GCSE ve üniversiteye girişte geçerli olan A Level sınavlarının 2020 yılında yapılmayacağı ilan edilmiştir. Karara göre öğrenci notları, öğretmen görüşü alınarak okulların hazırlayacakları algoritmalar sonucunda verileceği ilan edilmiştir. 17 Ağustos'ta açıklanan sınav sonuçları, öğrencilerde ve velilerde büyük bir infial yaratmıştır. Öğrencilerin %40'ı açıklanan notların düşük olduğu gerekçesiyle itiraz etmiş, artan tepkiler nedeniyle notların yükseltilmesine karar verilmiştir (House of Common Library, Rapor No: 8954). Bu tepkilerden sonra hükümet 2021 sınavları için kararını güncellemiş ve öğrenci notlarını belirlemede tek yetkilinin öğretmen olacağına karar vermiştir. Hükümet, öğretmenlerin nesnel kararlar almalarına yardımcı olmak için sınav merkezlerinin rehberlik ve eğitim hizmeti vereceğini, öğretmenlerin de değerlendirmelerinin kanıtı olabilecek bazı evraklar hazırlamaları gerektiğini belirtmiştir (<https://www.ibblaw.co.uk/insights/2021-exams-cancelled-how-will-this-affect-your-children>, erişim tarihi: 26.03.2021).

İlki 20 Mart, ikincisi 13 Aralık olmak üzere iki kez kapanmaya giden Birleşik Krallık'taki devlet okulları 8 Mart 2021 yeniden açılmıştır ve eğitim-öğretim faaliyetleri yüz yüze devam etmektedir. Yerleşik bir eğitim ve sınav sistemine sahip olduğu bilinen bu modern coğrafyada öğrenim gören öğrencilerin salgın döneminde; sınavlar, uzaktan eğitime erişim, uzaktan eğitim uygulamalarındaki farklılıklar gibi etkenlerden fazlasıyla etkilendikleri düşünülmektedir.

4.3. Kovid-19 Sürecinde Birleşik Krallık'taki Özel Okullar

Birleşik Krallık'ta özel okulların standartları Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında güncellenen yönetmeliğe göre belirlenmektedir (DfE, 2018). Tamamen bağımsız olan özel okullar için tavsiye niteliğinde bazı kıstaslar koyan bu yönetmelik, okulların mülklerinden personellerine kadar birtakım hususlara gönderimde bulunmaktadır.

Yedi yüz bin civarında yerli ve uluslararası öğrencinin eğitim gördüğü özel okulların Birleşik Krallık ekonomisine katkısı 20 milyar sterlinden fazladır. Birleşik Krallık'ta bulunan 2600 özel okul, yalnızca tüzel kurumsal kimlikleri ile eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmekle kalmamış, kendi aralarında birlikler de

kurmuşlardır. Bunlar arasında en büyüğü olan ISC (Independent Schools Councils)'ye bağlı 1392 okul bulunmaktadır. Bu okullar içinde GCSE sonuçlarına göre ülkenin en başarılı 10 eğitim kurumundan sadece bir tanesi karma eğitim verirken diğer dokuzu, yalnızca kız veya erkek öğrencilere eğitim vermektedir. (<https://www.inyourarea.co.uk/news/top-10-uk-independent-schools-2019/>, erişim tarihi: 04.04.2021).

Birleşik Krallık'taki özel okullar, 20 Mart 2020'deki ilk kapanmadan sonra öğrencilerin kayıtları sildirmeleri tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bunun önüne geçebilmek için ücretlerde yüzde 10 ila 30 arasında indirimine gitmiş olan bu kurumlar, gelir açısından daha fazla kayıp yaşamamak için uzaktan eğitim konusunda devlet okullarından daha hızlı hareket etmişlerdir. Birçok özel okulda sınıflara konulan kamera sistemleriyle öğretmenler ders anlatmaya devam etmiştir. Bu şekilde öğrenciler, kendi ülkelerinden ve evlerinden bu dersleri takip etme imkânına kavuşmuşlardır. Karantınanın kalkmasının ardından yüz yüze derslere katılımı zorunlu kılmayan özel okullar "harmanlanmış" eğitim modelini uygulamaya devam etmiştir. Bu durumu fırsata çevirmek isteyen King's College gibi özel okullar ise GCSE ve A Level sertifikaları için 2021 Eylül ayından itibaren uluslararası öğrencilere çevrim içi eğitim verilmeye başlanacağını duyurmuştur.

5. SONUÇ

Birleşik Krallık, 2018 yılındaki PISA raporuna göre (A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020) okullardaki bilgisayar ve internete erişim açısından OECD ülkeleri ortalamasının üzerinde olsa da öğretmenlerin dijital kaynakları kullanma ve bu kaynaklarla ders içeriği üretme konusunda OECD ülkeleri ortalamasının altında yer almaktadır. Kovid-19 süreci bu alandaki eksiklikleri gün yüzüne çıkarmış, 20 Mart 2020'den sonraki ilk kapanmada, eğitim önemli ölçüde sekteye uğramıştır. Bunda öğretmen yaklaşımlarının yanı sıra ülkedeki çocuk koruma kanunlarının da etkisi olmuştur. Ülkedeki üniversiteler ve özel okullar ise ekonomik kaygılar nedeniyle çevrim içi eğitime daha çabuk uyum sağlayabilmişler, onların çalışmaları devlet okulları için de örnek teşkil etmiştir. Ülke ekonomisine ciddi katkılar sağlayan Birleşik Krallık'taki üniversiteler ve özel okullar bir yandan devlet desteği ile ayakta kalmaya çalışırken diğer yandan da sürece uyumlanma konusunda daha hızlı çalışmalar yapmışlar ve "harmanlanmış" eğitim modelini yerleştirmeye çalışmışlardır. Yeni normal adı verilen bu dönemi ve sonrasını fırsata çevirmek amacıyla da özel okullarda uluslararası öğrencilere, uzaktan GCSE ve A Level sertifika hizmeti sunma duyuruları yapılmaktadır. King's College'ın öncülük ettiği bu uygulama doğrultusunda 21 Eylül 2021 tarihi itibarıyla başlayacak yeni dönem için kayıtlar alınmaya başlanmıştır.

Uzaktan eğitim sürecinde gelir dağılımındaki adaletsizlik, alt sosyal tabakalardaki öğrencileri olumsuz yönde etkilemiştir. Bu dönemde internet erişimi, teknolojik donanım eksikliği gibi hususlarda dezavantajlı öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında fırsat eşitliği dengesinin bozulmasına neden olmuştur. Ayrıca Birleşik Krallık'taki devlet okullarında ebeveynleri hayati işlerde çalışan ve korunmaya muhtaç çocuklar, karantina sürecinde bile yüz yüze eğitim görerek okullarına devam etmek zorunda kalmışlardır. Bu da onları riskli bir hayata katlanmalarına neden olmuştur.

13 Aralık 2020'de ülkede ikinci kez uygulanan genel kapanma ile beraber uygulamaları okuldan okula değişse bile daha sistemli ve nitelikli eğitim verilmeye başlanmıştır. Son olarak 8 Mart'ta yeniden açılan okullarda öğrencilere uygulanan rutin Kovid-19 testleri sonucunda hem salgının yayılması engellenmeye çalışılmakta hem de yüz yüze eğitim çalışmaları kaldığı yerden devam ettirilmektedir.

KAYNAKÇA

Zhao, Y. (2020). COVID-19 as a catalyst for educational change. *Prospects*, 1-5. <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09477-y>

Bozkurt, A. (2020). Educational technology research patterns in the realm of the digital knowledge age. *Journal of Interactive Media in Education*, (In Press). <https://doi.org/10.5334/jime.570>

Bozkurt, A. & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083>

Brackley, J. (2020), "Institutions at risk due to Covid-19: a tool kit for members and negotiators" USS briefs, 1 May.

Dolton, P. (2020). The COVID-19 pandemic is causing a crisis in the UK universities, <https://voxeu.org/article/covid-19-pandemic-causing-crisis-uk-universities>

Doghonadze, N.; Aliyev, A.; Halawachy, H.; Knodel, L. & Adedoyin, A. S. (2020). The Degree of Readiness to Total Distance Learning in the Face of COVID-19-Teachers' View (Case of Azerbaijan, Georgia, Iraq, Nigeria, UK and Ukraine). *Journal of Education in Black Sea Region*, 5(2), 2-41. <https://doi.org/10.31578/jrebs.v5i2.197>

Dehghanbanadaki, H.; Seif, F.; Vahidi, Y.; Razi, F.; Hashemi, E.; Khoshmirsafa, M. & Aazami, H. (2020). Bibliometric analysis of global scientific research on Coronavirus (COVID-19). *Medical Journal of The Islamic Republic of Iran (MJIRI)*, 34(1), 354-362. <http://mjiri.iums.ac.ir/article-1-6629-en.html>

İmamoğlu, F. & Kalemoğlu Y. (2004) Türk ve İngiliz eğitim sistemlerine ilişkin sayısal verilerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Şubat 2014 Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 38 ISSN: 2146-9199

UN. (1948). Universal Declaration of Human Rights. <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/index.html>

UNESCO. (2020a). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). UNESCO. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

UNICEF. (2020). UNICEF and Microsoft launch global learning platform to help address COVID-19 education crisis. UNICEF. <https://www.unicef.org/press-releases/unicef-and-microsoft-launch-global-learning-platform-help-address-covid-19-education>

"How universities are changing in the wake of COVID-19 | Prospects.ac.uk". www.prospects.ac.uk. Retrieved 4 January 2021

University and College Union, Government support package for universities doesn't provide protection the sector needs, 4 May 2020

UCU (4 Mayıs 2020). University and College Union, Government support package for universities doesn't provide protection the sector needs, link, erişim tarihi: 20.03.2021).

Department for Education (2020a). Actions for Schools during the Coronavirus Outbreak: Updated 3 June[online]. Available:

Montacute, R. (2020). Social Mobility and Covid-19: Implications of the Covid-19 Crisis for Educational Inequality [online]. Available

Lloyd, S.A.; Byrne, M.M. & McCoy, T.S. (2012). Faculty-perceived barriers of online education *Journal Online Learn. Teach*, 8 (1), 72-79.

Lowenthal, P.; Borup, J.; West, R. & Archambault, L. (2020). Thinking beyond zoom: Using asynchronous video to maintain connection and engagement during the COVID-19 pandemic. *Journal of Technology and Teacher Education*, 28 (2), 383-391.

Oyedurun, D.T. (2020). Sudden change of pedagogy in education driven by COVID-19: Perspectives and evaluation from a developing country. *Research in Globalization*. 2, 1-5.